

УДК 330.131.7

Степаненко Ірина Віталіївна

студент кафедри економіки

Національного авіаційного університету

МІНІМІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ ТА ЇХ ОЦІНЮВАННЯ НА ПРИКЛАДІ НАСК «ОРАНТА»

***Анотація.** У даній статті проводився аналіз економічних ризиків та розроблювалися шляхи мінімізації даних ризиків для НАСК «Оранта». Був проведений аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища компанії, її фінансової стійкості. На основі цих даних, формувався перелік ризиків, проводилося експертне оцінювання та розроблювалися заходи, щодо мінімізації економічних ризиків для НАСК «Оранта».*

***Ключові слова:** економічні ризики, мінімізації ризиків, фінансова стійкість підприємства, шляхи мінімізації економічних ризиків.*

Постановка проблеми. Жорстка конкуренція на ринках сучасної світової та української економіки передбачає необхідність чіткого визначення перспектив і напрямків розвитку підприємницької діяльності, з урахуванням ймовірності виникнення економічних ризиків на підприємстві. Ризики є невід'ємною складовою підприємницької діяльності. Страхові компанії є ланкою, що допомагає суб'єктам ринку мінімізувати свої ризики і не піддавати своє фінансове становище загрозам. Однак в той же час, в результаті своєї діяльності у страхової компанії з'являються внутрішні ризики, які повинні бути менші, ніж ризики будь-яких страхувальників. Наявність такого роду ризиків може негативно вплинути на фінансову стійкість діяльності компанії.

Тому **актуальним** є розробка заходів, щодо мінімізації економічних ризиків діяльності страхового підприємства, що дозволить попередити виникнення значних витрат страхової компанії та зменшити негативний вплив ризиків на діяльність страхових компаній, на прикладі Національної акціонерної страхової компанії «Оранта».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці дослідження економічних ризиків присвячена велика кількість зарубіжних та вітчизняних наукових праць. На особливу увагу заслуговують класичні праці економістів: Балдин К.В., Івченко І.Ю., Миснік С.І., Останкова Л.А. У даних роботах наведені загальні визначення понять, визначені об'єкт та предмет дослідження економічних ризиків, представлені характеристики та функції ризиків. Проте, у даних наукових роботах відсутня загальні методика оцінювання економічних ризиків та відсутні практичні аспекти для мінімізації ризиків безпосередньо на підприємстві.

Формулювання мети статті. Метою наукової роботи є дослідження діяльності страхової компанії «Оранта», визначення основних економічних ризиків для підприємства та розробка практичних рекомендацій, щодо мінімізації економічних ризиків для НАСК «Оранта».

Виклад основного матеріалу. Аналіз економічних ризиків для підприємстві відбувався на прикладі НАСК «Оранта». Дана компанія надає страхові послуги в Україні починаючи з 1993 р., проте за 2017 р. «Оранта» займає лише 12 місце за рейтингом страхових компаній. Дослідження діяльності внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства проводилося з використанням SWOT та PEST-аналізу. Відповідно, у результаті проведення SWOT-аналізу та побудови матриці, була обрана стратегія посилення позицій на ринку, заснована на маркетинговому підході. На основі проведеного PEST-аналізу зовнішнього фінансового середовища для страхової компанії «Оранта», були встановлені фактори які найбільш негативно впливають на розвиток компанії: коливання курсу

іноземних валют, ріст інфляції в країні та політична нестабільність країни. Аналіз фінансової стійкості проводився з урахуванням відповідних коефіцієнтів. Враховуючі отриманні дані під час аналізу, коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт автономії не відповідають допустимим показникам. Було встановлено, що компанія має проблеми з ефективністю управління фінансовими ресурсами компанії, значна частина капіталу відволікається на формування непродуктивних активів.

Отримані результати аналізів фінансової діяльності НАСК «Оранта» дали змогу сформуванню переліку можливих економічних ризиків для підприємства та провести їх оцінювання. Проводився аналіз, за допомогою методу експертних оцінок, статистичного методу та якісного методу оцінювання. Проведення аналізу відбувається з урахуванням ваги кожного експерта. Аналіз ступеня узгодженості думок експертів проводиться за допомогою коефіцієнту конкордації. Для отриманого переліку ризиків високого рангу, розроблений перелік заходів, необхідних для мінімізації ризиків. Відповідно, сформований загальний перелік шляхів зменшення ризиків та розрахунок затрат, необхідних для впровадження даних заходів. Результати наведені у табл.1.

Таблиця 1

Шляхи мінімізації економічних ризиків НАСК «Оранта»

Ризики для НАСК «Оранта»	Шляхи мінімізації	Затрати
Попереджувальні заходи	<ul style="list-style-type: none">• Впровадження нового Департаменту управління ризиками та безпекою (дана структура створюється на основі вже існуючих відділів аудиту, економічної безпеки).• Впровадження у роботу та проходження сертифікації на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001:2015.• Впровадження у роботу Детектива ЄС Solvescy 2 з системи управління ризиками.	Створення додаткових 15 робочих місць та залучення нових кадрів: 6576000 грн. Сертифікація та розробка документації до стандарту ISO 9001: 90000 грн. Впровадження детектива, розробка системи: 70000 грн. Проведення навчання кадрів: 12000 грн.

Продовження табл. 1

Політичний ризик	<ul style="list-style-type: none"> • Стратегія збільшення ринкової «влади». • Інтеграція з великими європейськими страховими компаніями. 	Впровадження стратегії становить 40000 грн.
Ринковий ризик	<ul style="list-style-type: none"> • Метод резервування (формування додаткових резервів). • Метод лімітування (встановлення обмежень з урахуванням витрат та доходів). • Метод хеджування. 	Відповідно до законодавства України резервний фонд повинен становити не менше ніж 15% від статутного капіталу: 225000 грн.
Ризик конкуренції	<ul style="list-style-type: none"> • Стратегія сегментації ринку. • Стратегія впровадження інновації. 	Протидія конкуренції та розробка додаткових страхових послуг становить 100000 грн.
Операційний ризик	<ul style="list-style-type: none"> • Стратегії лімітування. • Додаткове страхування від електронних і комп'ютерних злочинів. • Встановлення фінансової відповідальності для співробітників компанії. • Проведення консультацій, семінарів, тренінгів для співробітників компанії по роботі в інформаційних системах. 	Впровадження необхідних політик, інструкцій та методологій: 90000 грн. Розроблення та проведення навчальних курсів для співробітників: 75000 грн.
Ризик антиселекції перестраховання	Стратегія квотного перестраховання	Впровадження даної стратегії та підготовка необхідних матеріалів, навчання співробітників становить 90000 грн.

На основі представленої аналізу, був наведений перелік основних затрат для проведення даних засобів, щодо мінімізації ризиків.

Загальна сума затрат становить: 9 млн. 393 тис. грн.. Отримані показники за 2016 страхової премії становить 508 млн. 651 тис. грн., власний капітал 214 млн. 830 тис. грн., а страхові резерви 328 млн. 704 тис. грн.. Відповідно до представлених даних, компанія може провести дані шляхи мінімізації ризиків та реалізувати заплановані стратегічні зміни. Зміни необхідно провести протягом одного року.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. На основі проведеного дослідження підприємницької діяльності НАСК «Оранта» за 2014-2016 рр. та аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища компанії, був сформований перелік можливих ризиків та проведене експертне дослідження ймовірності настання та наслідків від реалізації ризиків. Експертне дослідження проводилося з урахуванням вагового коефіцієнту, для кожного експерту, та коефіцієнту конкордації. Даний коефіцієнт при проведенні експертного дослідження становить більше 0,5 – результати експертів є узгодженими та достовірними. Відповідно до отриманих результатів, був встановлений перелік ризиків з високим рангом та розроблені заходи, щодо мінімізації ризиків для НАСК «Оранта». У подальшому планується впровадити дані заходи у роботу підприємства та розрахувати ефективність впровадження даних шляхів мінімізації ризиків.

Література

1. Балдин К.В. Управление рисками : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальностям экономики и управления / К.В. Балдин, С.Н. Воробьев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 511 с.
2. Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: / І. Ю. Івченко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
3. Миснік С.І. Моделювання економічного ризику в системі моніторингу підприємства / С.І. Миснік . – К. : Вісник КЕІ КНЕУ, 2010. – № 4. – С. 61-68.
4. Останкова Л.А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. / Л.А. Останкова, Н.Ю. Шевченко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.